

Jaime Valls,

la revolució de la propaganda gràfica cubana

Patricia Baroni
Arquitecta PMRIHV, l'Havana

Jaime Valls va ser un pioner de la publicitat a Cuba. Va desenvolupar un estil totalment innovador a primers del segle XX. Va néixer el 23 de febrer de 1883 a Tarragona. Va rebre una formació excel·lent gràcies al fet que la seva família gaudia d'una situació econòmica fòlgada. Com que la família no aprovava els seus interessos artístics, un cop acabats els estudis d'escultura a Barcelona va decidir viatjar a Cuba per descobrir una nova realitat. Aquest canvi als 18 anys el marcaria definitivament.

La burgesia cubana d'aquells anys era més consumidora de pintura i dibuix, i per això Valls encamina la seva carrera cap a la ploma i abandona el cisell. Ràpidament destaca per les seves dots excepcionals com a dibuixant. En els inicis il·lustra la revista *El Figaro* i el diari *La Discusión*; més tard, *Social*, una revista important dirigida per C. W. Massaguer, el qual va afirmar que Valls "ha estat el millor dibuixant que Cuba ha produït", que fou "prou acadèmic per garantir un dibuix correcte, i prou modern per obtenir efectes notables amb gran economia de línies".

El 1908, amb 25 anys, ja comptava amb el seu propi estudi, que va establir en un dels edificis modernistes del carrer Cárdenas, amb el nom de Propagandas Artísticas Valls. El 1911 concursa amb tres cartells a l'exposició nacional "Agricultura, Industria, Artes y Labores de la Mujer", i en resulta guanyador. La reafirmació que aquest i altres premis anteriors li proporcionen l'anima a augmentar les seves creacions. Així doncs, comença una feina intensa i sostinguda, i arriba a una producció de 33.333 anuncis l'any 1930.

Amb els seus anuncis inicia a Cuba la propaganda gràfica realment artística, una revolució de la tècnica comercial, amb la seva manera *sui generis* de dibuixar "amb traces fortes i alhora elegants", com publica Mario Carreño a

Jaime Valls in his Havana studio, around 1910
Jaime Valls al seu estudi de l'Havana, al voltant de 1910

la revista *Carteles*, en nota pòstuma.

El que caracteritza les paradigmàtiques propagandes de Valls és l'elecció de la figura femenina, la seva bellesa i joventut, com a element central. La manera de presentar aquest model femení variarà al llarg de la seva carrera, però en la dècada de 1910-1920, produeix anuncis més o menys carregats de la influència estètica del moment: el Modernisme. De vegades són més integrals, d'altres el detall modernista es redueix a alguns elements dins la composició, sigui la tipografia, el vestuari o detalls d'aquest, peces secundàries de farciment com mobles, atuells, etc. A més, no tan sols dissenya la part gràfica, sinó també el mateix text, tant si és senzill i directe com tràgic.

Aquesta versatilitat es fa palesa també en la seva capacitat com a dissenyador de mobles, en les seves aportacions com a publicista sota les posteriors influències de l'Art Déco i del Movement Modern, o en els seus èxits com a pintor centrat en el tema afro-cubà.

El 1940 s'atura la seva activitat professional i cau en un llarg període de convalescència que l'allunya de la vida pública. Amb la seva mort, el 1955, Cuba perd un dels seus més grans il·lustradors, un pioner de la publicitat que va lluitar per enaltir-la, un home avançat que va fer època i va deixar un extens llegat a les generacions futures. www.opushabana.com

Advertisement by Valls for the Ros de Novoa furniture shop
Anunci de Valls per a la casa de mobles Ros de Novoa

Jaime Valls,

The Revolution in Cuban Graphic Advertising

Patricia Baroni
Architect PMRIHV, Havana

Jaime Valls was a pioneer in advertising in Cuba who developed a completely innovative style at the beginning of the 20th century. Valls was born on 23 February 1883 in Tarragona and thanks to his family's comfortable financial position, he received an excellent education. Because his family disapproved of his artistic interests, he decided, after completing sculpture studies in Barcelona, to travel to Cuba in search of a new life. This change, at 18 years of age, proved definitive.

The Cuban bourgeoisie of those years was more interested in painting and drawings, and so Valls' path lead increasingly to the pen and away from the chisel. He quickly stood out for his exceptional drawing talent. He illustrated the magazine *El Figaro* and an important newspaper, known in its early days as *La Discusión* and later as *Social*, run by C. W. Massaguer. Massaguer said Valls "was the best illustrator that Cuba has produced... with the academic rigour to ensure good drawing and a modern touch that creates remarkable effects with an economy of strokes".

In 1908, at the age of 25, he already had his own studio, based in a Modernista building on Calle Cárdenas, under the name of Valls Artistic Propaganda. In 1911, he entered three posters in the National Exhibition on Agriculture, Industry, the Arts and Women's Work, and won. The recognition that this and earlier prizes brought encouraged him to increase his output. A period of intense and

Advertisement for Fimonal, a medicine used to prevent tuberculosis
Anunci de Fimonal, un medicament per prevenir la tisi

Advertisement for Miotauró, a Catalan-produced remedy for "women's problems"
Anunci de Miotauró, un remei per als "desarregiments de la dona" produït a Catalunya

EXPOSICION BORBOLLA HABANA

LEASE A LA VUELTA

Advertising leaflet for the Borbolla furniture and decoration shop / Fullet de propaganda per a la casa de mobles i decoració Borbolla

sustained work ensued, with production rising to 33,333 advertisements in 1930.

With his advertisements, truly artistic graphic publicity in Cuba began. His particular manner of drawing "with strong and at the same time elegant strokes", as Mario Carreño wrote after Valls' death in the magazine *Carteles*, represented a revolution in commercial techniques.

The hallmark of Valls' classic advertisements was the use of the female figure, its beauty and youth, as central elements. The way he presented this feminine type would change in the course of his career, but in the decade from 1910 to 1920 he turned out ads more or less laden with the aesthetic influence of the time: Art Nouveau. On occasion this influence was complete, at other times the Art Nouveau component amounted to little more than a few elements within the composition, whether in the typography, the clothing or some of its details, background elements such as furniture, containers or other vessels, etc. Not only did he design the graphics, he also did the very texts, whether simple and straightforward, or tragic.

This versatility was equally evident in his talent as a furniture designer, his contributions in advertising under the later influences of Art Déco and the Modern Movement, and his achievements as a painter of mainly Afro-Cuban themes.

In 1940, he ceased working and fell victim to a long illness that kept him away from public life. With his death in 1955, Cuba lost one of its greatest illustrators, a pioneer of advertising who fought to ennoble it, a man ahead of his time who marked an era and left behind a rich heritage for future generations. [↗](#)

www.opushabana.com

Advertisement for the Ros de Novoa furniture shop
Anunci per a la casa de mobles Ros de Novoa

Jaime Valls in his residence, around 1924, with furniture he designed in 1907 for his study
Jaime Valls a la seva residència, ca. 1924, amb mobles que va dissenyar el 1907 per al seu estudi